

Обект на изследването са жените, родили живо дете, независимо от семейното им положение непосредствено след раждането на детето, т.е. преди да бъдат изписани от съответното болнично заведение. Новото, в сравнение с предишните изследвания, тук е и в промяната на обекта, т.е. наблюдават се в определен календарен период от време всички родилки, а не само майките на извънбрачни деца. Това позволява да вникнем по-дълбоко в изследваните проблеми, тъй като предоставя и възможности за редица важни сравнения. При такава постановка може да се направи и опит да се оцени дялът на формално извънбрачните деца и да се получи макар и някаква представа за неформалните семейства у нас. Новите моменти в анкетната карта и разширеният обект на изследването дават възможност да се получи информация и за бързо изменящото се отношение в нашето съвремие към такива ценности като любовта, брака, семейството, детето, родителството. Наличието пък на въпроси в анкетната карта, които са били заложени и в програмите на предходните две изследвания, на свой ред осигурява възможност за проследяване на измененията във времето на редица параметри на изследваните проблеми и за очертаване на значими тенденции.

КАКВО ПОКАЗВА СТАТИСТИКАТА

С официални статистически данни за извънбрачните раждания разполагаме от началото на настоящия век. За проследяване на развитието им най-често се използва показателят относителен дял на извънбрачните живородени спрямо всички живородени деца. Данните показват, че от началото на века до наши дни той непрекъснато и бързо нараства - от 0.4 на сто през 1901-1905 г. на 2.9 на сто през 1941-1945 г., 8.5 на сто през 1961-1965 г. и 10.6 на сто през 1976-1980 година. През 80-те години се стабилизира и за всяка година е по 10 - 11 на сто. От 1990 г. насам обаче наблюдаваме отново бързо нарастване - относителният дял на извънбрачните живородени от 12.4 на сто през 1990 г. достига 24.5 на сто през 1994 година (табл. 1). С други думи, докато през осемдесетте години у нас всяко десето дете е било извънбрачно, то днес вече извънбрачно е всяко четвърто дете. Наистина процесът е динамичен и в него рефлектират много други, не по-малко динамични процеси.

Но преди да потърсим и други влияния, трябва все пак да уточним, че коефициентът е част от цяло и когато цялото намалява, а частта нараства, то нейният относителен дял ще нараства още повече. Това е едното обяснение - в последните години у нас силно намалява броят на живородените деца, докато броят на извънбрачните продължава да расте. Така през 1993 г. в страната са се родили 84400 деца, от които извънбрачни са 18659 (22.2 на сто), а през 1994 г. броят на живородените деца е по-малък - 79442, а на извънбрачните по-голям - 19467, поради което коефициентът е вече почти една четвърт (24.5 на сто). Измененията в абсолютния брой на живородените извънбрачни деца са категорични.

Систематичното и бързо нарастване на извънбрачните деца се наблюдава както в градовете, така и в селата, като от 1955 г. насам техният относителен дял в селата е значително по-голям, отколкото в градовете. През последните две